პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

24 ნოემბერი პარასკევი 1972 წელი 2 კაპ.

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან ● № 276 (15489)

ხუთწლეული — ვადამდე! დამკვრელურად!

ჩვენი მაღაროს კოლექტივი გულდასმით გაეცნო 50 სოციალისტური შრომის გმირის წერილს საქართველოს სსრ სოფლის მეურნეობის მშრომელებისადმი. ერთსულოვნად ვიწონებთ ამ კეთილშობილურ თაოსნობას. ვიკისრეთ ვიმუშაოთ დამკვრელურად, სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავის იუბილემდე დარჩენილ დღეებში დავდგეთ შრომითს ვახტზე, იუბილე აღვნიშნოთ მაღალი მაჩვენებლებით.

გადავხედეთ მაღაროს რეზერვებსა და შესაძლებლობებს და ახალი გადიდებული ვალდებულებები ვიკისრეთ, ადრე ნაკისრი ვალდებულებით საიუბილეო წლის გეგმის გადამეტებით უნდა გამოგვეღო 16 ათასი ტონა მადანი, დაგვემზადებინა 3 ათასი ტონა სასაქონლო პროდუქცია. ახლა კი ვფიქრობთ წლიური გეგმის გადამეტებით გამოვიღოთ 45 ათასი ტონა მადანი, დავამზადოთ 6 ათასი ტონა სასაქონლო პროდუქცია. ამასთან მაღაროს კოლექტივი ყოველნაირად დაეხმარება საშეფო მანდიეთის კოლმეურნეობას. ულმობლად ვიბრძოლებთ ჩვენი საზოგადოებისათვის უცხო, მანკიერი მოვლენების წინააღმდეგ.

ხუთწლედის ორი წლის გეგმა ივნისში შეგასრულე, პირად ხუთწლედს ვადაზე ადრე გავანაღლებ. მაღაროელები ღირსეულად შეეხვედებით დიად იუბილეს.

ვ. პაპიძე,

ჭიათურა, ვ. ი. ლენინის სახელობის მაღაროს გვირაბგამყვანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, ლენინის ორდენოსანი.

მაღალ მაგალითით

[illegible] ბრიგადა [illegible] — [illegible] — [illegible] —

მიეძღვნა მარჯანიშვილს

მარჯანიშვილის სახელობის აკადემიურ თეატრში გაიმართა საშეცნიერო სესია, რომელიც მოიწვიეს საქართველოს თეატრალურმა საზოგადოებამ და რუსთაველის სახელობის თეატრალურმა ინსტიტუტმა. სესია მიეძღვნა სცენის დიდი რეჟისორმატორის შემოქმედებითის მემკვიდრეობას.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს თეატრალური საზოგადოების თავმჯდომარემ, სსრ კავშირის სახალხო არტისტმა დ. ანთაძემ.

სესიის მონაწილეებმა, კოტე მარჯანიშვილის იუბილეზე ჩამოსულმა მრავალრიცხოვანმა სტუმრებმა მოიხმინეს მოხსენებანი — ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის, რეპუტოლიკის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის დ. ჯანელიძისა — „კოტე მარჯანიშვილი — ქართული საბჭოთა თეატრის ფუძემდებელი", ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ა. შამრარლაძისა — „კოტე მარჯანიშვილი რუსულ თეატრში", ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის ბ. ცისკიშვილისა — „კოტე მარჯანიშვილი და ქართული ლიტერატურა", „ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის, საქართველოს ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის მ. გუბუშვილისა — „კოტე მარჯანიშვილის მუშაობა მ. გორკის დრამატურგიაზე 1905 წლის რევოლუციის პერიოდში", ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ა. ალტაშულერისა — „კოტე მარჯანიშვილი რევოლუციურ პეტროგრადში" და საქართველოს სსრ და უკრაინის სსრ სახალხო არტისტის დ. ალექსინიძისა — „კოტე მარჯანიშვილის ტრადიციები ქართულ საბჭოთა თეატრში".

დამსწრეთ დიდი ყურადღებით მოისმინეს სსრ კავშირის სახალხო არტისტების ვ. ანჯაფარიძისა, ა. ფახალის, ვ. ბერძენიშვილის, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის კომპოზიტორ ო. მაჩაბელიშვილის, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ს. პრუშინსკის, რესპუბლიკის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწეების ძ. გოზოშიასა და ბ. პატარიძის, რესპუბლიკის სახალხო არტისტის ს. ჭელიძის მოგონებანი.

საქართველოს სახალხო არტისტმა ი. რუსინოვმა წაიკითხა ცნობილი იურისტის ლუარსაბ ანდრონიკაშვილის გამოქვეყნებული მისალმება, რომელიც მან კოტე მარჯანიშვილს გაუგზავნა 40 წლის იუბილესთან დაკავშირებით.

რესპუბლიკის დამსახურებულმა არტისტმა ბ. ტატიშვილმა შეკრებილთ გააცნო სსრ კავშირის სახალხო მხატვრის ლადო გუდიაშვილის მოგონება დიდ რეჟისორთან ერთობლივი მუშაობის შესახებ.

„ბედნიერია ქართული თეატრი, რომელსაც კოტე მარჯანიშვილის სახით ჰყავს ხელმძღვანელი — ენთუზიასტი" — წერდა მაქსიმ გორკი. დიდი პროლეტარიული მწერლის ეს სიტყვები, რომლებიც ჩინებულად ცხადყოფენ თვალსაჩინო საბჭოთა რეჟისორის, თეატრის ჭეშმარიტი რეფორმატორის დამსახურებებს, ყოველ ზოლად გასდევდა ორატორთა ყველა გამოსვლას.

სამეცნიერო სესიამ დიდი ინტერესი გამოიწვია. სესიის მუშაობაში მონაწილეობდნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი მ. გოგიჩაიშვილი, საქართველო ს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე ვ. სირაძე, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარის მოადგილე მ. ლელაშვილი, საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის კულტურის განყოფილების გამგე ბ. ბერძენიშვილი.

საღამოს გაიმართა სპექტაკლი „ურიელ აკოსტა" კ. მარჯანიშვილის დადგმით. (საქინფორმი).

პროფკავშირები და კომუნისტური აღზრდა

22 ნოემბერს საკავშირო პროფსაბჭოს შრომის სასახლეში გაიხსნა საბჭოთა კავშირის პროფესიულ კავშირთა ცენტრალური საბჭოს II პლენუმი. მის მუშაობაში მონაწილეობენ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პასუხისმგებელი მუშაკები, მინისტრები, ცენტრალურ ორგანიზაციათა და უწყებათა ხელმძღვანელები.

პლენუმი გახსნა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, საკავშირო პროფსაბჭოს თავმჯდომარემ ა. ნ. შელეპინმა.

პლენუმი განიხილავს საკითხებს: პროფკავშირულ ორგანიზაციათა აღმზრდელობითი და კულტურულ-მასობრივი მუშაობის შემდგომი გაუმჯობესება სკკპ XXIV ყრილობის გადაწყვეტილებათა მიხედვით; ბიუჯეტის პროექტი და სახელმწიფო სოციალური დაზღვევის 1973 წლისათვის ბიუჯეტის პროექტი.

პირველ საკითხზე მოხსენება გააკეთა საკავშირო პროფსაბჭოს მდივანმა ლ. ა. ზემლიანიცკაიამ. კომუნისტური პარტიის გადაწყვეტილებათა პრაქტიკული განხორციელება, თქვა მან, შესაძლებლობას გვაძლევს გეგმაზომიერად შევქმნათ ის იდეური და მორალური ატმოსფერო, რომელშიც საბჭოთა ადამიანი შრომობს.

მოხსენებაში ხაზგასმით აღინიშნა, რომ სკკპ XXIV ყრილობისა და სსრ კავშირის პროფკავშირთა XV ყრილობის გადაწყვეტილებათა შესრულების მსვლელობაში პროფკავშირული ორგანიზაციების აღმზრდელობითი საქმიანობა, რომელიც პარტიული ორგანიზაციების ხელმძღვანელობით წარმოუს, უფრო გამდიდრდა შინაარსით, უფრო მრავალფეროვანი გახდა ფორმებით.

პროფკავშირებმა გააუმჯობესეს სოციალისტურ ვალდებულებათა შეუფშვეობისა და მიღების, შეჯიბრების შედეგების შეჯამების პრაქტიკა.

მოხსენებაში მნიშვნელოვანი ყურადღება ეთმობა პროფკავშირების დიდმნიშვნელოვან როლს წარმოების მოწინავეთა და ნოვატორთა გამოცდილების განზოგადებასა და პროპაგანდაში, მორალური სტიმულირების სრულყოფაში.

პარტია დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს იმას, რომ მშრომელებმა შინაარსიანად გამოიყენონ თავისუფალი დრო. ამასთან დაკავშირებით ლ. ა. ზემლიანიკოვამ ხაზგასმით აღნიშნა, თუ რა პასუხისმგებლობა ეკისრებათ პროფკავშირებს იმისათვის, რომ საბჭოთა ადამიანების დასვენება იყოს საინტერესო, ხელს უწყობდეს პიროვნების პოლიტიკურ, ზნეობრივ და ესთეტიკურ განვითარებას. ამ მუშაობაში, აღნიშნა მან, დიდი ადგილი უკავია კლუბს.

კამათში გამოვიდნენ მოსკოვის პროფკავშირთა საქალაქო საბჭოს თავმჯდომარე ლ. ვ. პეტროვი, სვერდლოვსკის ოლქის სვერდლოვსკის მილის ქარხნის უფროსი მეალეკავი, სოციალისტური შრომის გმირი ვ. ვ. ბრანცევი, უკრაინის პროფკავშირთა რესპუბლიკური საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ა. სოლობაევი, კულტურის მუშაკთა პროფკავშირის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარე ბ. ბ. კაფტოვი, ლენინგრადის პროფკავშირთა საოლქო საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ა. პრიმეროვი, მოლდავეთის სსრ ბენდერის აბრეშუმის კომბინატის პროფკავშირის საფაბრიკო კომიტეტის თავმჯდომარე ნ. ბ. შირიპოვა, სსრ კავშირის კულტურის მინისტრი ე. ა. ფურცევა და სხვები, რომლებმაც აღნიშნეს, თუ რა როლი უნდა შეასრულოს პროფკავშირებმა მშრომელთა კომუნისტურ აღზრდაში.

23 ნოემბერს საკავშირო პროფსაბჭოს პლენუმი განაგრძობს მუშაობას. (საკდესი).

ლენინის ორდენი ინსტიტუტის დროშაზე

22 ნოემბერს მოსკოვში, კრემლის ყრილობათა სასახლეში, გაიმართა საზეიმო კრება, რომელიც მიეძღვნა მოსკოვის ვ. ი. ლენინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის 100 წლისთავს. კრებაში მონაწილეობდნენ მოსკოვის საზოგადოებრიობის, ჩვენი ქვეყნის პედაგოგიური უმაღლესი სასწავლებლების წარმომადგენლები, საზღვარგარეთელი პედაგოგი მეცნიერები.

ჩვენი ქვეყნის უძველესი პედაგოგიური უმაღლესი სასწავლებელი დაჯილდოებულია ლენინის ორდენით მაღალკვალიფიციური პედაგოგიური კადრების მომზადებაში, მეცნიერული გამოკვლევების განვითარებაში დიდი დამსახურებისათვის და დაარსების 100 წლისთავთან დაკავშირებით.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის დაკალებით ლენინის ორდენი ინსტიტუტის კოლექტივს გადასცა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, სკკპ მოსკოვის საქალაქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა ვ. ვ. გრიშინმა, რომელსაც შეკრებილნი გულთბილად შეხვდნენ. მან მასწავლებლებსა და სტუდენტებს მიულოცა მთავრობის უმაღლესი ჯილდო და უსურვა შემდგომი წარმატებანი შრომასა და სწავლაში.

შეკრებილთა ტაშის გრიალში ვ. ვ. გრიშინმა ლენინის ორდენი მიაბნია ინსტიტუტის დროშას.

ინსტიტუტის რექტორმა ჰ. ა. კაუტინმა მასწავლებელთა და სტუდენტთა სახელით გულითადი მადლობა გადაუხადა კომუნისტურ პარტიას უმაღლესი სასწავლებლის მუშაობის მაღალი დაფასებისათვის.

საზეიმო კრების მონაწილეებმა დიდი აღფრთოვანებით მისალმებული წერილი გაუგზავნეს სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს. (საკდესი).

ეძღვნება სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავს

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული პარტიის ისტორიის ინსტიტუტის — სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის ფილიალის სხდომათა დარბაზში 22 ნოემბერს გაიმართა გაერთიანებული სამეცნიერო სესია, რომელიც საქართველოს კომპარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტმა მოიწვია რესპუბლიკის ისტორიკოსთა სამეცნიერო საზოგადოებასთან ერთად. იგი სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავს მიეძღვნა.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა პარტიის თბილისის საქალაქო კომიტეტის მდივანმა ხ. რიგვავამ.

მოხსენება „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის შექმნის ისტორიული მნიშვნელობა" გააკეთა ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა ვ. მერკვილაძემ.

„ლენინი — სსრ კავშირის შექმნის ორგანიზატორი" — ამ თემას მიუძღვნა თავისი მოხსენება ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა გ. ყვაინამ.

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა ა. კიკვიძემ წაიკითხა მოხსენება „ქართველი ხალხი სსრ კავშირის ხალხთა ოჯახში".

ხალხთა მეგობრობის განმტკიცების საქმეში ამერიკაკავკასიის ფედერაციის როლი გააშუქა თავის მოხსენებაში ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა, პროფესორმა მ. ცერცვაძემ.

სესიის მონაწილეებს თავიანთი მოგონებანი გაუზიარეს პარტიის ვეტერანებმა დ. ლომაძემ და ა. გიორგაძემ. (საქინფორმი).

ამერიკიდან

ჯელსინკი

უ. კეკონენის გამოსვლა

23 ნოემბერი. (საკდესი). ფინეთის რესპუბლიკის პრეზიდენტმა ურჰო კეკონენმა გუშინ სიტყვა წარმოთქვა სალამოზე, რომელიც მან გაუმართა უშიშროებისა და თანამშრომლობის საკითხებზე სრულიად ევროპის თათბირის მოსამზადებელი მრავალმხრივი კონსულტაციების მონაწილე სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს.

უ. კეკონენმა ხაზი გაუსვა, რომ „უშიშროებისა და თანამშრომლობის საკითხებზე სრულიად ევროპის თათბირის მოწვევა ახალი ეპოქის დაწყების ყველაზე მრავლისაღმთქმელი ნიშანი იქნებაო". იმ ქვეყნის სახელით, რომელიც მასპინძლობს მრავალმხრივი კონსულტაციების მონაწილეებს, მინდა კიდევ ერთხელ აღვნიშნო, რომ ჩვენ დიდად ვაფასებთ სხვადასხვა ინიციატივასა და მოქმედებას, რომლებმაც შესაძლო გახადეს ეს კონსულტაციები, — თქვა პრეზიდენტმა.

დასასრულ უ. კეკონენმა აღნიშნა: საჭიროა იმედები, რომლებსაც სრულიად ევროპის თათბირის მოწვევაზე ვამყარებთ, გადაკვეთილთ რეალურ მიღწევებად მშვიდობის საკეთილდღეოდ, ევროპის ხალხთა უშიშროებისა და თანამშრომლობის ინტერესებისათვის. ფინეთის მთავრობისა და ხალხის სახელით უ. კეკონენმა წარმატება უსურვა მუშაობაში კონსულტაციების მონაწილეებს.

დაკა

თანამშრომლობა მტკიცდება

22 ნოემბერი. (საკდესი). დღეს აქ ხელი მოაწერეს სამთავრობათაშორისო შეთანხმებას სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის სახელმწიფო კომიტეტსა და ბანგლადეშის სახალხო რესპუბლიკის ინფორმაციისა და რადიომაუწყებლობის სამინისტროს შორის ტელევიზიისა და რადიომაუწყებლობის დარგში გაცვლის შესახებ.

ოსკოვის ცირკი ნიუ-იორკში

ნიუ-იორკი, 23 ნოემბერი. (საკდესი). ამერიკელი მაყურებლები გულთბილად შეხვდნენ მოსკოვის ცირკის მსახიობებს, რომელთა გამოსვლები დაიწყო ნიუ-იორკის „მედისონ სკვერ-გარდენში".

გაზეთები აღნიშნავენ ანსამბლის ყველა მსახიობის მაღალ ოსტატობას, მაგრამ განსაკუთრებულ აღტაცებას, მათი აზრით, იწვევს ვალენტინ ფილატოვის დათვების ცირკი. გაზეთი „ნიუ-იორკ დეილი ნიუსი" ფილატოვის დათვებზე წერს როგორც ზღაპრულ მოვლენაზე: „ფილატოვის დათვებს ყველაფრის გაკეთება შეუძლიათ: ველოსიპედით, მოტოციკლეტით სეირნობა, მუსიკალური ინსტრუმენტების დაკვრა და, თუ გნებავთ, სიმღერაც".

და რა თქმა უნდა, თავისი წარმოდგენის დროს, მიაჩნიათ გაზეთებს, „მაყურებლები დაიპყრო ალეშეიორგბელმა კლოუნმა ოლეგ პოპოვმა. ამერიკის გაზეთები წერენ, რომ არ ჭკნება ამ შესანიშნავი მსახიობის ოსტატობა, რომელმაც მსოფლიო სახელი მოიხვეჭა. „მარტო ერთი პოპოვი მთელი წარმოდგენაა", — წერს „ნიუ-იორკ ტაიმსი".

მოსკოვის ცირკი ნიუ-იორკში ახალ წლამდე დარჩება, შემდეგ სამოგზაუროდ წავა ამერიკის შეერთებული შტატების ქალაქებში.

უკანასკნელ დღეებში ამერიკის შეერთებულ შტატებში გაძლიერდა მშრომელთა საგაფიცვო მოძრაობა.

საავტომობილო და საავიაციო მრეწველობის მუშები იბრძვიან საწარმოებიდან მუშათა მასობრივი დათხოვნის წინააღმდეგ. ქვეყნის სხვადასხვა რაიონებში გრძელდება მასწავლებლების, ოფელის მეურნეობაში დასაქმებულ მუშათა, მშენებელთა, გაზეთების თანამშრომელთა გაფიცვები.

სურათზე: გაზეთების გაფიცული თანამშრომლები მოითხოვენ ხელფასის მომატებას და შრომის პირობების გაუმჯობესებას.

საკდესის ფოტოქრონიკა.

„ურთიერთობა საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან ღრმა, გულწრფელი და ძმური"

სტატია „რუდე პრავოში"

პრაღა, 22 ნოემბერი. (საკდესი). **გაზეთმა „რუდე პრავომ" გამოაქვეყნა სტატია „ლენინური პარტია და თანამედროვე სამყარო" სტატიაში აღნიშნულია საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ავანგარდული როლი მსოფლიო კომუნისტურ მოძრაობაში. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია,** ნათქვამია სტატიაში, **მუდამ იდგა მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრების სიწმინდის სადარაჯოზე. კომუნისტურ პარტიებს მუდამ შეეძლო მთლიანად დამყარებოდნენ მის ძმურ დახმარებასა და მხარდაჭერას.**

კომუნისტურ და მუშათა პარტიებს, ხაზგასმით აღნიშნავს „რუდე პრავო", საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობა მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმისადმი ერთგულების ძირითად კრიტერიუმად მიაჩნიათ, ხოლო საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან ურთიერთობა — კომუნისტური და ეროვნულ-განმათავისუფლებელ ლ ი მოძრაობის ინტერესებისა და მიზნებისადმი ნამდვილად სწორი დამოკიდებულების გამოხატულებად. ის, ვინც ეწევა ისეთ საქმიანობას, რომლის მიზანია საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან და საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობის შესუსტება, ზიანს აყენებს მსოფლიო სოციალიზმის ინტერესებს და განხეთქილება შეაქვს მთელ საერთაშორისო კომუნისტურ მოძრაობაში. ამ თვალსაზრისით, აღნიშნავს გაზეთი, ჩვენ უარეყოფთ ანტისაბჭოურობას, რომელიც ახლა მომდინარეობს ჩინეთიდან, და დარწმუნებული ვართ, რომ ჩინეთის კომუნისტური პარტია ადრე თუ გვიან მოიკრებს ძალებს, რათა გადაეჭრით მოუღოს ბოლო იმათ, ვინც ილაშქრებს საბჭოთა კავშირის — ჩინეთის მუშათა კლასის ნამდვილი კლასობრივი მოკავშირის წინააღმდეგ.

როგორც აღინიშნა ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1972 წლის ოქტომბრის პლენუმზე, ნამოთქვამია შემდეგ სტატიაში, ურყევ რწმენას ჩვენი მომავლისადმი და განამტკიცებს იმის შეგნება, რომ ჩვენი ურთიერთობა ლენინურ საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან ღრმა, გულწრფელი და ძმურია, რომ შეგვიძლია გამოვიყენოთ მისი მდიდარი გამოცდილება, რომ მხარში გვიდგას მძლავრი საბჭოთა კავშირი, რომელიც მთელი თავისი ნახევარსაუკუნოვანი ისტორიის მანძილზე მუდამ ეხმარებოდა ჩვენს მშრომელ ხალხს და იცავდა ჩეხოსლოვაკიის დამოუკიდებლობასა და თავისუფლებას.

ჩვენი ურთიერთობა საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან მუდამ ემყარება და დაემყარება ლენინის დიადი პარტიის მრავალმხრივი საქმიანობის მნიშვნელობის სრულ გაგებას ყველა კომუნისტური და მუშათა პარტიის, მთელი კომუნისტური მოძრაობისა და მსოფლიო პროგრესის ინტერესების საკეთილდღ ე ო დ, ხაზს უსვამს დასასრულ „რუდე პრავო".

ნიუ-იორკი — გაანაჩენი

„სხვაგვარად აზროვნებისათვის"

22 ნოემბერი. (საკდესი). **ამერიკის ხელისუფალნი კვლავ დევნიან მეცნიერებსა და საზოგადო მოღვაწეებს, რომლებიც ამხილებენ პენტაგონის აგრესიას ვიეტნამში.**

„სასამართლოსადმი უპატივცემულობისათვის" რამდენიმე თვის პატიმრობა მიესაჯათ ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორ ს. პაპანს. მეცნიერს, ვიეტნამის სპეციალისტს განაჩენი გამოუტანეს უმაღლესი სასამართლოს იმ გადაწყვეტილების საფუძველზე, რომელიც უკრძალავს მოწმეებს მოსამართლეებისა და დიდი ჟიურის წევრებისათვის ამა თუ იმ საკითხებზე თავიანთი ინფორმაციის წყაროების მიწოდებაზე უარისთქმას. ასეთი გადაწყვეტილება, რომელიც რამდენიმე თვის წინათ მიიღეს, ამერიკის საზოგადოებრიობის აზრით, ახალი ღონისძიებაა და იგი საშუალებას აძლევს სასამართლო ხელისუფალთ გაძლიერონ რეპრესიები, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგაციამ ეერ გაბელა ჟენევის ყრილობის დროს გამოსულიყო ამ წინადადების წინააღმდეგ, რადგან შიშობდა, რომ ეს მთლიანად ამხელდა ხალხთა თვალში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოზიციას, რომელიც განიარაღების მიღწევის წინააღმდეგ არის მიმართული.

სხვათა შორის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგატმა თავის გამოსვლაში განაცხადა, ჩინეთი არ მიიღებსო მონაწილეობას ანაც თვით კონფერენციაში, ანაც მოსამზადებელი კომიტეტის მუშაობაში, თუ დიდი სახელმწიფოები არ შეასრულებენო პეკინის მთელ რიგ წინასწარ პირობებს. ამით პეკინი იმედოვნებს ჩაშალოს რეზოლუციის შესრულება.

ზამბიის დელეგატმა მიღებული რეზოლუციის თანაავტორთა სახელით კმაყოფილება გამოთქვა კენჭისყრის დროს გამოსულიყო ამ წინადადების წინააღმდეგ, რადგან შიშობდა, რომ ეს მთლიანად ამხელდა ხალხთა თვალში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოზიციას, რომელიც განიარაღების მიღწევის წინააღმდეგ არის მიმართული.

სხვათა შორის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგატმა თავის გამოსვლაში განაცხადა, ჩინეთი არ მიიღებს მონაწილეობას ასევე ნაბიჯი გენერალური ასამბლეის XXVII სესიის დელეგაციათა წრეებში მიანიოთ მანევრად, რომლისთვისაც ძალადებული იყო მიემართა პეკინს, რადგან მთელ მსოფლიოში ფართოდ უპერენ მხარს განიარაღების მსოფლიო კონფერენციის მოწვევის წინადადებას. როგორც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში აღნიშნავენ, 35 სახელმწიფო შემადგენლობით, ამასთან ათვალისწინებულია პოლიტიკური და გეოგრაფიული წარმომადგენლობანი.

რეზოლუცია მიღებულია 111 ხმით. წინააღმდეგ არავის არ მიუცია ხმა, თავი შეიკავა მხოლოდ ამერიკის შეერთებული შტატების დელეგაციამ.

პეკინის დელეგატმა, რომელიც კამათის დროს გააფთრებული ილაშქრებდა საბჭოთა წინადადების წინააღმდეგ, ამკერად მას „ხმა მისცა". ჩინეთის დელეგაციის ასეთი ნაბიჯი გენერალური ასამბლეის XXVII სესიის დელეგაციათა წრეებში მიანიოთ მანევრად, რომლისთვისაც ძალებული იყო მიემართა პეკინს, რადგან მთელ მსოფლიოში ფართოდ უპერენ მხარს განიარაღების მსოფლიო კონფერენციის მოწვევის წინადადებას. როგორც გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში აღნიშნავენ, ამასთან ათვალისწინებულია პოლიტიკური და გეოგრაფიული წარმომადგენლობანი.

რეზოლუცია მოუწოდებს ყველა სახელმწიფოს მთავრობებს გახანორციელონ ბომბავლში ლონისძიებანი, რათა შექმნან პირობები, რომ შესაბამის დროში მოიწვიონ განიარაღების მსოფლიო კონფერენცია.

საჭიროდ ცნეს დაარსდეს სპეციალური კომიტეტი ყველა იმ თვალსაზრისისა და მოსაზრების განსახილველად, რომლებიც კონფერენციის მოწვევის თაობაზე გამოთქმულა, და წარუდგინონ მოხსენება გენერალური ასამბლეის შემდეგ სესიაზე. კომიტეტი იქმნება 35 სახელმწიფო შემადგენლობით, ამასთან ითვალისწინებულია პოლიტიკური და გეოგრაფიული წარმომადგენლობანი.

ნიუ-იორკი — გაანაჩენი

„სხვაგვარად აზროვნებისათვის"

22 ნოემბერი. (საკდესი). **ამერიკის ხელისუფალნი კვლავ დევნიან მეცნიერებსა და საზოგადო მოღვაწეებს, რომლებიც ამხილებენ პენტაგონის აგრესიას ვიეტნამში.**

„სასამართლოსადმი უპატივცემულობისათვის" რამდენიმე თვის პატიმრობა მიესაჯათ ჰარვარდის უნივერსიტეტის პროფესორ ს. პაპანს. მეცნიერს, ვიეტნამის სპეციალისტს განაჩენი გამოუტანეს უმაღლესი სასამართლოს იმ გადაწყვეტილების საფუძველზე, რომელიც უკრძალავს მოწმეებს მოსამართლეებისა და დიდი ჟიურის წევრებისათვის ამა თუ იმ საკითხებზე თავიანთი ინფორმაციის წყაროების მიწოდებაზე უარისთქმას. ასეთი გადაწყვეტილება, რომელიც რამდენიმე თვის წინათ მიიღეს, ამერიკის საზოგადოებრიობის აზრით, ახალი ღონისძიებაა და იგი საშუალებას აძლევს სასამართლო ხელისუფალთ გაძლიერონ რეპრესიები, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგაციამ ეერ გაბელა ჟენევის ყრილობის დროს გამოსულიყო ამ წინადადების წინააღმდეგ, რადგან შიშობდა, რომ ეს მთლიანად ამხელდა ხალხთა თვალში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოზიციას, რომელიც განიარაღების მიღწევის წინააღმდეგ არის მიმართული.

სხვათა შორის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგატმა თავის გამოსვლაში განაცხადა, ჩინეთი არ მიიღებს მონაწილეობას არც თვით კონფერენციაში, არც მოსამზადებელი კომიტეტის მუშაობაში, თუ დიდი სახელმწიფოები არ შეასრულებენო პეკინის მთელ რიგ წინასწარ პირობებს. ამით პეკინი იმედოვნებს ჩაშალოს რეზოლუციის შესრულება.

ზამბიის დელეგატმა მიღებული რეზოლუციის თანაავტორთა სახელით კმაყოფილება გამოთქვა კენჭისყრის დროს გამოსულიყო ამ წინადადების წინააღმდეგ, რადგან შიშობდა, რომ ეს მთლიანად ამხელდა ხალხთა თვალში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოზიციას, რომელიც განიარაღების მიღწევის წინააღმდეგ არის მიმართული.

სხვათა შორის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის დელეგატმა თავის გამოსვლაში განაცხადა, ჩინეთი არ მიიღებს მონაწილეობას არც თვით კონფერენციაში, არც მოსამზადებელი კომიტეტის მუშაობაში, თუ დიდი სახელმწიფოები არ შეასრულებენო პეკინის მთელ რიგ წინასწარ პირობებს. ამით პეკინი იმედოვნებს ჩაშალოს რეზოლუციის შესრულება.

ზამბიის დელეგატმა მიღებული რეზოლუციის თანაავტორთა სახელით კმაყოფილება გამოთქვა კენჭისყრის დროს გამოსულიყო ამ წინადადების წინააღმდეგ, რადგან შიშობდა, რომ ეს მთლიანად ამხელდა ხალხთა თვალში ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის პოზიციას, რომელიც განიარაღების მიღწევის წინააღმდეგ არის მიმართული.

ბრიუსელი — მთავრობის კრიზისი ბელგიაში

23 ნოემბერი. (საკდესი). ბელგიის მთავრობამ გადაწყვიტა გადადგეს, რადგან მთავრობის შერაწლესობის პარტიები (სოციალურ-ქრისტიანული და სოციალური) ვერ შეთანხმდნენ ქვეყნის ორი მთავარი პრობლემის ურთიერთობის რიგზე პრობლემებსა და რეგიონალურ საკითხებში. ეს პარლამენტში გამოსვლისას განაცხადა პრემიერ-მინისტრმა ბასტენ მისკენსმა.

პარლამენტის სხდომის დამთავრებისთანავე პრემიერ-მინისტრმა ბელგიის მეფეს ბოდუენს გადასცა განცხადება მთავრობის გადადგომის შესახებ. მეფემ განაცხადა, ამ საკითხზე პასუხს მოვიანებით გაგცემთ.

კრიზისის ახლანდელი გამწვავების უშუალო საბაბი გახდა ბრიუსელის რაიონის ტერიტორიის გაფართოებისა და ფლორნის პატარა რაიონის სტატუსის საკითხების განხილვა.

დედაქალაქის რაიონის საზღვრების შეცვლა დაარღვევდა იქ შექმნილ წონასწორობას ორ ეთნიკურ ჯგუფს შორის. რაც შეეხება ფლორნს, ასეთი დარღვევა ამ რაიონში უკვე მოხდა, როცა ჩამოართვეს ვალონის ლიეჟის პროვინციისაგან და ფლამანდრიის ლიმბურგის პროვინციას შეუერთეს.

მაგრამ პოლიტიკური მიმომხილველები გამოთქვამენ რწმენას, რომ კრიზისი გაცილებით უფრო ღრმა მაზეზებმა გამოიწვიეს. ბელგიის ასლახან გადამდგარი მთავრობა ხელისუფლების სათავეში მოვიდა 1972 წლის იანვარში პარლამენტის ვადამდე არჩევნების შედეგად. ეს არჩევნები 1971 წლის 7 ნოემბერს გაიმართა. ამომრჩევლები ყუთებთან მიიწვიეს წინა მოწვევის პარლამენტის უფლებამოსილებათა ვადის გასვლამდე, რადგან ჩიხში აღმოჩნდა მაშინდელი მთავრობა, რომლის შემადგენლობაში იგივე პარტიები შედიოდნენ.

მან ვერ გადაწყვიტა დიდმნიშვნელოვანი ეკონომიური და ფინანსური პრობლემები, რომლებიც ქვეყნის წინაშე დაისახა კაპიტალისტური სამყაროს საერთაშორისო სავალუტო კრიზისთან, უწინარეს ყოვლისა, ამერიკული დოლარის კურსის დაცემასთან დაკავშირებით (ბელგიის — ერთ სულ მოსახლეზე პროდუქციის ეკსპორტით კაპიტალისტური დასავლეთის ერთ-ერთი წამყვანი ქვეყნის ეკონომიკა განსაკუთრებით მგრძნობიარეა სხვადასხვაგვარი საგალუტო-საფინ ა ნ ს ო ცვლილებებისადმი).

პარლამენტს ვადამდე რომ ითხოვობით სამხედრო ხომალდმა ამ რაიონებს 5.100 ჯერვი ესროლა.

● საბჭრძნმოს პირაეს ნავსადგურში მდგომი ამერიკის შეერთებული შტატების მე-6 ფლოტის ხომალდების ამერიკელ მეზღვაურთა ხელიგნური ქცევა ადგილობრივი მოსახლეობის აღშფოთებას იწვევს. როგორც ცნობილი გახდა, წუხელ ორი ამერიკელი მეზღვაური თავს დაესხა ტაქსის მძღოლს და სასტიკად სცემა. ადგილობრივი პრესა აღნიშნავს, რომ უკანასკნელ დროს მკვეთრად გაიზრდა ამერიკელ მეზღვაურთა ხულიგნური გამოხდომები.

● დღეს ბუქარესტში მუშაობა დაიწყო რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის დიდი ეროვნული კრების მორიგმა სესიამ.

სესია დაამტკიცებს ცვლილებებს რუმინეთის სოციალისტური რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს შემადგენლობაში, განიხილავს ქვეყნის ეკონომიური და საზოგადოებრივი განვითარების გეგმის პროექტს და 1973 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს, აგრეთვე მთელ რიგ კანონპროექტებს.

● ინგლისის კონსერვატიულმა მთავრობამ დამარცხება განიცადა პარლამენტის თემთა პალატაში იმ კანონპროექტის განხილვისას, რომელიც ეხება ცვლილებებს იმიგრაციის წესებში. ეს კანონპროექტი ითვალისწინებდა, რომ 1973 წლის 1 იანვარს „საერთო ბაზართან" ინგლისის ოფიციალური შეერთების შედეგად პირები, რომლებსაც აქვთ ევროპის ეკონომიური გაერთიანების წევრი ქვეყნების მოქალაქეობა, მიიღებენ უფლებას პრაქტიკულად შეუფერხებლად ჩავიდნენ ბრიტანეთში, ამავე დროს ბრიტანეთის თანამგზობრობის ქვეყნებიდან, მათ შორის კანადიდან, ახალი ზელანდიიდან, ავსტრალიიდან და სხვა ქვეყნებიდან, მოქალაქეთა ჩასვლა ინგლისში მკვეთრად იქნება შეზღუდული.

ლეიბორისტული ოპოზიციის რეზოლუციას, რომელიც უარყოფს ამ კანონპროექტს. ხმა მისცა — 275 დეპუტატმა 240-ის წინააღმდეგ.

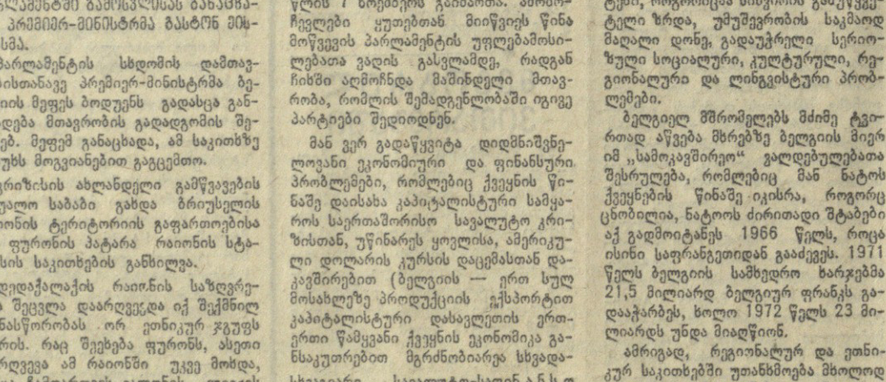

ვაშინგტონი — გააუქმეს შეზღუდვები

22 ნოემბერი. (საკდესი). პრეზიდენტმა რ. ნიქსონმა გადაწყვიტა გააუქმოს ჩინეთის ნავსადგურებში ამერიკის გემების შესვლისა და ამ ქვეყანაში ამერიკის შეერთებული შტატების სამოქალაქო თვითმფრინავების ფრენის ზოგიერთი შეზღუდვა. ჩინეთი გამორიცხულია ამ ქვეყნების კატეგორიიდან, რომელთა ნავსადგურებში შესვლა და რომელთა ტერიტორიაზე ფრენა აკრძალული აქვთ ამერიკის სამხედრო გემებსა და სამოქალაქო თვითმფრინავებს.

პროტესტს აცხადებენ

ნიუ-იორკი, 23 ნოემბერი. **საკდესის კორესპონდენტი ვ. ბაიდაშენი ეუწყება:** ქალაქ ჯილბ

უკვდავება

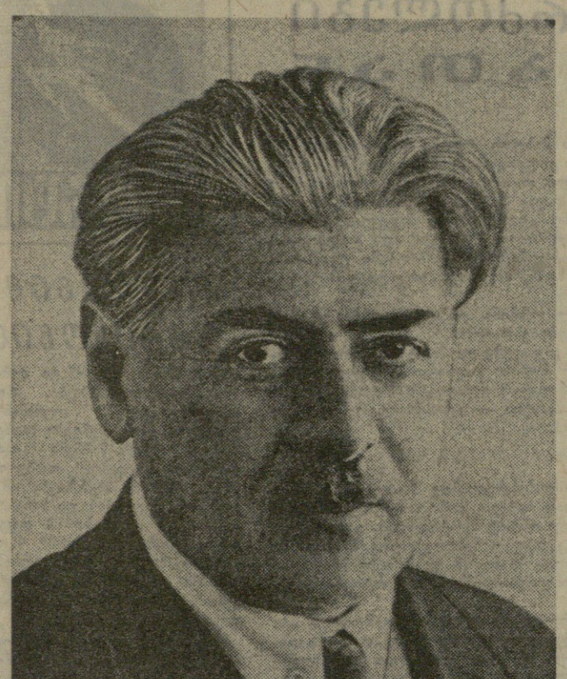

● ხელოვნების მიზანი სულ უბრალოა, — მიანიჭოს ადამიანს სიხარული, შთაბეჭდოს მას მხნეობა...

● თანამედროვეობის გარეშე თეატრი არ არსებობს...

● დადგა დრო ხელოვნებაში, როდესაც იგი უნდა იყოს ისეთივე დიადი, როგორიც ჩვენი თანამედროვეობაა.

კოტე მარჯანიშვილი.

ასე აფასებდნენ

□ **გედნიერია ქართული თეატრი, რომელსაც კოტე მარჯანიშვილის სახით ენთუზიასტი ხელმძღვანელი ჰყავს.**

მაქსიმ გორკი.

□ **თეატრალური** მოღვაწენი ხსვადასხვაგვარად უდგებიან თეატრალური ხელოვნების ამოცანებს. კოტე მარჯანიშვილი უფრო მეტად, ვიდრე სხვა რომელიმე თეატრალური მოღვაწე იყო სასვიერო თეატრის მსახური. ეს მას გამოსდიოდა თავისთავად. ასეთი შეხანიშნავი, გაბრაზდებული ზვიმი, ახმიანებული მუსიკითა და უხვი სალეჭკვეებით მზადდებოდა მის სულში, მწიფდებოდა მის შინაში. სპექტაკლი იყო გეხილათ მისი შთაგონებული ლამაზი სახე, დასხრეგოდით ენთუზიაზმს აზვიერთებას, რომ გერწმუნათ, ეს იყო ადამიანი, რომელსაც შეეძლო კაცობრიობის ზეციერებისთვის მუშავეა სამსახური გაეწია.

ანატოლი ლუნაჩარსკი.

□ **სიამოვნებით** ვიგონებთ თქვენთან ერთად მუშაობაში გატარებულ დღეებს. გიგზავნით ჩვენს მოლოცვას და საუკეთესო სურვილებს. ველოდებით თქვენს ახალ-ახალ გამარჯვებებს და მაბრად გართმევთ ხელს.

ვლადიმერ ნემიროვიჩ-დანჩენკო,
კონსტანტინე სტანისლავსკი.

□ **მხურვალე** მეგობრულ სალამს ვუძღვნი ქვირფას კოტე მარჯანიშვილს, ასევ რომ ბრწყინავს და კაკვავის მშობლიურ ნიადაგზე.

ვასილ კაჩალოვი.

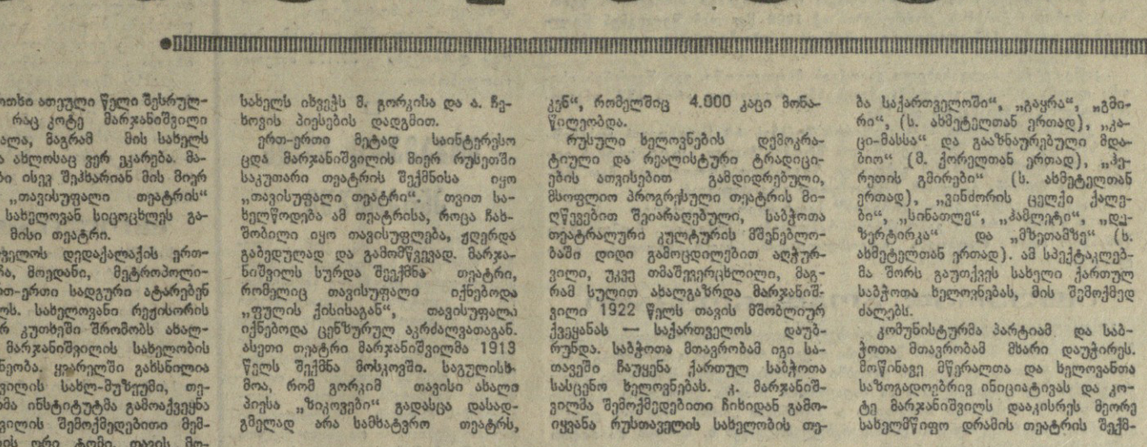

თეატრის ბურჯი

ჯალ ოთხი ათეული წელი შესრულდება, რაც კოტე მარჯანიშვილი გარდაიცვალა, მაგრამ მის სახელს დავიწყება ახლოსაც ვერ ეკარება. მაყურებლები ისევ შეხვარიან მის მიერ შექმნილი „თავისუფალი თეატრის“ ფარდას, სახელოვან სიცოცხლეს განაგრძობს მისი თეატრი.

საქართველოს დედაქალაქის ერთ-ერთი ქუჩა, მოედანი, მეტროპოლიტენის ერთ-ერთი სადგური ატარებენ მის სახელს. სახელოვანი რეჟისორის შობლიურ კუთხეში შრომობს ახალგაზრდა მარჯანიშვილის სახელობის კოლმეურნეობა. ყვარელში გახსნილია მარჯანიშვილის სახლ-მუზეუმი, თეატრალურმა ინსტიტუტმა გამოაქვეყნა მარჯანიშვილის შემოქმედებითი მემკვიდრეობის ორი ტომი. თავის მოგონებებში დიდი რეჟისორის მოწაფეები სიამაყის გრძნობით იგონებენ დაუვიწყარ მასწავლებელს, სათეატრალოდ ქვეყნდება წიგნები, ნარკვევები და სტატიები, ალბომები და კრებულები. მოსკოვში ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად დაცულია დისერტაცია თემაზე „მარჯანიშვილი და ქართული თეატრი“. ყოველივე ეს მეკვირმეტყველურად მეტყველებს მარადისობაში გადასული ხელოვნების უმკნობ ძალაზე.

ახალ სამყაროს მშენებელ საბჭოთა ხალხს ეამაყება, რომ მისი მხატვრული შემოქმედების განვითარებას, გამდიდრებას და განახლებას წინ უძღოდა სიცოცხლით, სიხარულით, სიხალისით აღსავსე თეატრის დიდი შემოქმედი კოტე მარჯანიშვილი.

პატარაობიდანვე მარჯანიშვილი ლიტერატურულ და ატმიორულ გარემოვლაში იზრდებოდა. მამამისი ალექსანდრე გატაკვეთილ თარგმნიდა უცხოელ მწერალთა ნაწერებს, კოტეს დედა ელისაბედი — სოლომონ ჭავჭავაძის ასული, განსწავლული და დიდად ნაკითხი ქალი იყო. მათი სახლი გასული საუკუნის 70-80-იან წლებში ქართველ მოღვაწეთა თავშესაყრელ ბინად იყო ქცეული.

1886 წელს კოტე მარჯანიშვილი პირველად გამოვიდა გიმნაზიის იმ სცენაზე, სადაც 36 წლის წინათ გიორგი ერისთავის თეატრმა აიდგა ფეხი, გოგოლის „ქორწინებაში“ აკაფიის როლი შესასრულა. 1890 წელს, 18 წლის მარჯანიშვილი პროფესიული სცენაზე გამოჰყავს მის მამიდაშვილს კოტე მესხს — ქუთაისის თეატრის ხელმძღვანელს. აკაკი წერეთლის რჩევით და მისივე რეკომენდაციით კ. მარჯანიშვილს თბილისის ქართული თეატრის დასში იღებენ მსახიობად. სადებიუტოდ მან პატარა კახის როლი შესასრულა ამავე სახელწოდების აკაკის ისტორიულ დრამაში. ამ დასში ქართული სცენის კორიფეებთან მხარდამხარ, სოციალური და ეროვნული ჩაგვრის წინააღმდეგ მიმართულ სპექტაკლებში მონაწილეობით ყალიბდებოდა მარჯანიშვილის იდეურ-მხატვრული მრწამსი, მისი ხელოვნების მოქალაქეობრივი პათოსი, აქ ეძლეოდა საწყისი მარჯანიშვილის ერთგულებას თეატრის დემოკრატიული და რეალისტური ტრადიციებისადმი, რაც გასული საუკუნის 60-90-იანი წლების ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ზეგავლენით იყო დამკვიდრებული.

1897-1922 წლებში მარჯანიშვილი რუსეთშია. ჯერ ქალაქიდან-ქალაქში დადის და მსახიობობს, შემდეგ კი 1903 წლიდან უკვე აღიარებული რეჟისორია. მაქსიმ გორკისთან ახლო შემოქმედებითმა ურთიერთობამ, მოსკოვის სამხატვრო თეატრის დიდ მოღვაწეებთან კ. სტანისლავსკისა და ფ. ნემიროვიჩ-დანჩენკოსთან თანამშემოქმედებამ მას გამოჩენილი რეჟისორისა და მოწინავე პროგრესული ხელოვანის სახელი მოუხვეჭა. 1903-1905 წლებში მარჯანიშვილი სახელს იხვეჭს მ. გორკისა და ა. ჩეხოვის პიესების დადგმით.

ერთ-ერთი მეტად საინტერესო ცდა მარჯანიშვილის მიერ რუსეთში საკუთარი თეატრის შექმნისა იყო „თავისუფალი თეატრი“. თვით სახელწოდება ამ თეატრისა, როცა ჩახშობილი იყო თავისუფლება, ეჭვერდა გაბედულად და გამომწვევად. მარჯანიშვილს სურდა შეექმნა თეატრი, რომელიც თავისუფალი იქნებოდა „ფულის ქისისაგან“, თავისუფალი იქნებოდა ცენზურულ აკრძალვათაგან. ასეთი თეატრი მარჯანიშვილმა 1913 წელს შექმნა მოსკოვში. საგულისხმოა, რომ გორკიმ თავისი ახალი პიესა „ზიკოვები“ გადასცა დასადგმელად არა სამხატვრო თეატრს, არამედ მარჯანიშვილის თავისუფალ თეატრს.

თავისუფლების დათრგუნვისა და სასტიკი რეაქციის ხანაში მარჯანიშვილის თავისუფალმა თეატრმა ერთი წელი მაინც იარსება. ცხადია, თავისუფალი თეატრი ვერც ხმნეობის აღმძვრელ ხმების ტრიბუნად იქცა, ვერც გორკის ახალი პიესის განმაცხადებელად და ვერც გორკისეული იმპროვიზაციის სარბიელად. მაგრამ ისე როგორც მარჯანიშვილის დიდი ნიჭის ყოველმა გამოვლენამ — მან აქაც ახლისაკენ გზა გაანათა, სინთეზური თეატრის უსაზღვრო შესაძლებლობანი გამოამეღავნა, მუსიკალური კომედიის თეატრის სოციალური სატირის გზით გარდაქმნის აუცილებლობაზე მიუთითა, ბეჯრ ხელოვანს და ახალი თეატრების ჩამოყალიბებისაც კი (მაგალითად, კამერული თეატრი) გზა გაუკვლია. ის, რაც მარჯანიშვილმა თავისუფალ თეატრში შექმნა სინთეზური ხელოვნების სახით, არის ამ დიდი შემოქმედის მემკვიდრეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი, მისი შემმართებელი იდეის ნაყოფი და იგი განსაკუთრებული შესწავლის დარნია.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებასთანვე კოტე მარჯანიშვილი საბჭოთა თეატრალური კულტურის მოწინავე მშენებელთა რიგებშია. რევოლუციის ამოცანების შესაბამისად მან პრინციპულად ახალი გაეზრება მისცა და გზა გაუკაფა კლასიკური დრამატურგიის სცენურ განხორციელებას. იგი საბჭოთა უკრაინის დედაქალაქის თეატრების კომისრად ინიშნება. თეთრგვარდიელ ბით გარემოცულ ქალაქში 1919 წელს დგამს ლოპე დე ვეგას „ცხვრის წყაროს“, რაც იმის მომასწავებელი იყო, რომ თეატრი სოციალისტური რევოლუციის სამსახურში ჩადგა, რომ მისი სპექტაკლები წითელარმიელებს და მშრომელებს აღაფრთოვანებდნენ თეთრგვარდიელების და ინტერვენტების წინააღმდეგ საბრძოლველად.

1920 წელს კოტე მარჯანიშვილი პეტროგრადშია. იგი სათავეში ჩაუდგა პეტროგრადის საგეტაცეო თეატრს, 1920 წლის 19 ივლისს განახორციელა გრანდიოზული მასობრივი სანახაობა „მსოფლიო კომუნისტა, რომელშიც 4.000 კაცი მონაწილეობდა.

რუსული ხელოვნების დემოკრატიული და რეალისტური ტრადიციების ათვისებით გამდიდრებული, მსოფლიო პროგრესული თეატრის მიღწევებით შეიარაღებული, საბჭოთა თეატრალური კულტურის მშენებლობაში დიდი გამოცდილებით აღჭურვილი, უკვე თამაშევრცხლილი, მაგრამ სულით ახალგაზრდა მარჯანიშვილი 1922 წელს თავის მშობლიურ ქვეყანას — საქართველოს დაუბრუნდა. საბჭოთა მთავრობამ იგი სათავეში ჩაუყენა ქართულ საბჭოთა სასცენო ხელოვნებას. კ. მარჯანიშვილმა შემოქმედებითი ჩიხიდან გამოიყვანა რუსთაველის სახელობის თეატრი, დაუახლოვა იგი რევოლუციურ თანამედროვეობას და გზა გაუკვალა გმირულ-რომანტიკული სპექტაკლების შექმნისაკენ. მარჯანიშვილმა დიდი როლი შეასრულა ქართული დრამატული და მუსიკალური თეატრების გარდაქმნისა და თეატრალური განათლების აღორძინებაში. მან გამოავლინა, აღსარდა და შემოქმედებითს ფართო სარბიელზე გამოიყვანა დრამატურგთა, მსახიობთა, რეჟისორთა და კომპოზიტორთა მთელი თაობა, დიდად წასწია წინ ქართული კინოხელოვნება.

მისმა მაღალინტიერებამ და დიდმა შემოქმედებითმა გამოცდილებამ, რევოლუციისადმი უსაზღვრო ერთგულებამ სრულიად გარდაქმნა ქართული თეატრი და მას რეფორმატორის სახელი დაუმკვიდრა.

კოტე მარჯანიშვილი როგორც საბჭოთა თეატრალური პოლიტიკის გამტარებელი, თავს უყრიდა ჯანსაღ შემოქმედებით ძალებს, რაზმავდა და წარმართავდა მათ ანტისაბჭოთა ტენდენციების აღსაკვეთად ხელოვნებაში. მარჯანიშვილი მთელი თავისი ბრწყინვალე ნიჭით და მდიდარი გამოცდილებით მხარს უჭერდა, აქეზებდა და წარმართავდა ახალგაზრდობის შემოქმედებითის შრომას და ინიციატივას. მარჯანიშვილმა რუსთაველის თეატრის სცენაზე დადგა „ცხვრის წყარო“, „მზის დაბნელება. ამ ამოცანასაც მარჯანიშვილმა ბრწყინვალედ გაართვა თავი. ამ თეატრმაც, რომელსაც შემდეგში მისი დამაარსებლის და ხელმძღვანელის სახელი ეწოდა, თავისი მართალი, გულში ჩაწვდომი ხელოვნებით ხალხის გულწრფელი სიყვარული დაიმსახურა.

მარჯანიშვილმა ამ თეატრში განახორციელა სპექტაკლები შ. დადიანის „კაკალ გულში“, ბ. კაკაბაძის „ყვარყვრე თუთაბერი“, კ. კალაძის „როგორ“ და „ხატიჯე“, დ. შენგელაიას „თუთრები“, ბ. ჭუთათელის „შუა ღამემ გადაიარა“, დია ჩიანელის „ბაიღ“, გ. ბუბნაკაშვილის „კი, მაგრამ“, ვ. კირშონის „ლიანდაგი გუგუნებს“, „პური“, ი. ოლეშას „სამი ბღენძი“, ნ. პოგოდინის „ფოლადის პოემა“, ა. ოფინოგენოვის „შეში“, მ. კულეშის „კომუნა ველზე“ მ. მაკიტენკოს „ანათეთ, ვარსკვლავნო!“ ე. ტოლერის „ჰოპლა, ჩვენ ვცოცხლობთ! და ბ. შოუს „წმიდა ჭალეული“.

ამ მშრალი ჩამოთვლილანაც კი აშკარად ჩანს, რომ მარჯანიშვილმა თანამედროვეობასთან სრულ თანახმოვანებაში მოიყვანა თავისი თეატრი. მარჯანიშვილი დიდად ზრუნავდა, რომ მისი თეატრი იდეურ-შემოქმედებითი ერთსულოვნებით ყოფილიყო გაერთიანებული ქართულ და მოძმე ხალხთა საბჭოთა მწერლობასთან. ამასთანავე მარჯანიშვილის თეატრი იმთავითვე ეულისხმიერებით ეკიდებოდა მსოფლიო პროგრესული დრამატურგიის მიღწევებს.

საგულისხმოა, რომ მარჯანიშვილმა თავისი თეატრის რეპერტუარს შორს გაუდგა მიჯნები და ხალხურ შემოქმედებასაც მისწვდა, დადგა სოციალური ჩაგვრის წინააღმდეგ მიმართული ხალხის გმირული ბრძოლის ამსახველი „არსენას ლეკსი“ და თ. ვახვახიშვილის პანტომიმა „ხანძარი“. ამწადებდა დასადგმელად ი. მჭედლიშვილის „ოიანა ბუიანას“ — ქართული ნიღბების საიმპროვიზაციო თეატრით — ბერიკაობით შთაგონებული სოციალურ დრამას. მარჯანიშვილს კარგად ესმოდა, რომ ყოველი დიდი ხელოვნებაში ხალხურ შემოქმედებაზეა დაფუძნებული.

თითქოს კლასიკის რეჟისორულ გაგაზრებასა და სცენურ განხორციელებაში მარჯანიშვილისათვის არ გმართდა „ცხვრის წყარო“, „ჰამლეტი“, და მან შექმნა „ურიელ აკოსტა“ — ყველაზე უდიდესი მრავალსმოვანი სიმღერა, რაც კი ქართული სცენიდან მოგვისმენია სიყვარულისა და თავისუფალი აზრის შემართებაზე.

კ. მარჯანიშვილის შემოქმედება საბჭოთა კავშირის მოძმე ხალხთა კულტურების ურთიერთკავშირის, ურთიერთგამდიდრების ცოცხალი განსახიერება და მაგალითია. შესაძლებელია, არც ერთი ჩვენი ხელოვნის შემოქმედებაში არ იყოს ისე შერწყმული ეროვნული და ინტერნაციონალური, როგორც მარჯანიშვილის ხელოვნებასა და მოღვაწეობაში. მარჯანიშვილის მაღალინტიერებამ იმ დონემდე აამაღლა ქართული თეატრი, რომ მისი მნიშვნელობა გასცდა რესპუბლიკის ფარგლებს. ორი ქართული თეატრის გასტროლები მოსკოვში 1930 წელს აღიარებული იქნა არა მარტო საკავშირო, არამედ მსოფლიო მნიშვნელობის მოვლენად.

ჩვენი თეატრების ვალია გაეფრთხილდეს მარჯანიშვილის შემოქმედებით მემკვიდრეობას, შეინარჩუნოს, განვითარდეს და განახლოს ის დიდი მონაპოვარი, რაც მარჯანიშვილის მაღალინტიერებამ შესძინა ქართულ საბჭოთა სასცენო ხელოვნებას.

დიმიტრი ჯანელიძე,
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი.

• • •

სურათზე: სცენა თბილისის ზოთა რუსთაველის სახელობის თეატრის სპექტაკლ „ცხვრის წყაროდან“. 1922 წლის 25 ნოემბერი.

ასე ამბობდნენ

□ ხხვას არას ვიტყვი ამხანად, თუ ვინ რა ღვაწლი დასდო ქართული სცენის წარმატებას. მხოლოდ ვეტყვი ჩემს მწარლურ მადლობას იმ რეჟისორმა ჯაუფს, — ძვირფასი კოტე მარჯანიშვილის მეთაურობით რომ მოღვაწეობს, რომელმაც უნახავი დადგმებით ბაბარწყინა ქართული სცენა.

დავით კლდიაშვილი.

□ კოტე მარჯანიშვილის შემოქმედებას ახასიათებდა დიდი გატაცება და აღფრთოვანება. მისი რომანტიზმი, მისი მოხერხებული პათეტიკური სამყაროში შეეყვანა მაყურებელი, ზეამაღლებული სახეები უმეტეს შემთხვევაში ცხოვრების ღრმა ცოდნით იყო ნაკარნახევი. ისე როგორც არავის, მარჯანიშვილს შეეძლო ადამიანში დანახა მშვენიერება...

მასთან მუშაობა ჩემთვის და ყველა თანამშრომლისათვის უდიდესი სიამოვნების მომტანი იყო.

ნატო ვაჩნაძე.

□ **მარჯანიშვილს** მე ვთვლი ძალიან დიდ რეჟისორად, დიდი კულტურის ადამიანად, კოლოსალური თეატრალური გამოცდილებით. მას ძალიან ბევრი რამ შენახავს... მან იცოდა მუშაობა აქტიორთან. ამის მაგალითია მისი ერთ-ერთი დიდი მოღაწეობანი უშანგი ჩხეიძე.

სანდრო ახმეტელი.

□ **მისთვის** თეატრი არ იყო ერთი რომელიმე თეატრი, მისთვის მთელი ქვეყანა იყო ერთი უზარმაზარი თეატრი და თვითონაც როგორც რეჟისორი ყველგან იყო, სადაც კი თეატრის თავბრუდამხვევი მტვერი დადგებოდა. მხოლოდ ეს მტვერი არ იყო უბრალო მტვერი — ეს იყო მზის ნაფერფლი და კოტეც ამ ბრწყინვალებისა და დღესასწაულის შეუდარებელი ოსტატი იყო.

ტიციან ტაბიძე.

□ **პროგეთეოსის** მსგავსმა დიდმა ხელოვანმა კოტე მარჯანიშვილმა ოლიმპოს მთიდან მოსტაცა მუზეებს ცეცხლი და „ცხვრის წყაროში“ ისეთი კოცონი დაანთო, რომ ახლა არავის ძალუძს მისი ჩაქრობა. ვაშა თქვენ, ძვირფასო მეგობრებო!

პაოლო იაშვილი.

მოგონებების ფურცლები

კიევი, 1919 წელი

ამ წერილის ავტორი ვლადიმერ ნელი, ამჟამად კიევის თეატრალური ინსტიტუტის პროფესორი, კოტე მარჯანიშვილის მიერ 1919 წელს კიევში დადგმულ სპექტაკლ „ფუენტე ოვეხუნაში“ რეგიდორისა და კომანდორის როლებს ასრულებდა.

1933 წელს მარტში კიევის რუსულ თეატრში ვსეკოლოდ ვიშნევსკის „ოპტიმისტური ტრაგედიის“ დადგმაზე ვმუშაობდი. პიესა, რომელიც ახალი დაწერილი იყო და ჯერ არსად არ დაედგათ, დიდ ინტერესსა და აზრთა სხვადასხვაობას იწვევდა. პრემიერა, რომელიც მალე უნდა გამართულიყო, ცხადია, აღელვებდა ავტორს. იგი კიევში ჩამოვიდა, რათა სპექტაკლს დასწრებოდა.

გენერალური რეპეტიციის წინა დღეს ვიშნევსკისთან ერთად კიევში ვსეირნობდით და მისი გაუმეორებელი მშვენიერებით ტკბებოდით.

კიევის ცნობილი სასტუმრო „კონტინენტალიდან“ რომ გამოვედით, ზეცანი ნაბიჯით აღმა ავუყვეთ ცარლ მარქსის ქუჩას. ვიშნევსკი, როგორც ყოველთვის, ჩუმად იყო და ყურადღებით აკვირდებოდა ყველაფერს. მოედანზე ჯერ გასული არ ვიყავით, რომ ერთბაშად შედგა.

— აქ თეატრია, არა? — თქვა მან რაღაც უცნაური ინტონაციით.

— დიახ, თქვენ აქ ყოფილხართ?

— ამ თეატრში მე მინახავს სპექტაკლი... მართლაც და არაჩვეულებრივი სპექტაკლი!..

— სპექტაკლი? როდის? — ვკითხე მე.

— ო, ეს იყო თოთხმეტი წლის წინათ... მაშინ წითელარმიელი ვიყავი, ჯარისკაცი, დიახ, ეს იყო საოცარი წარმოდგენა და... ბრწყინვალე რეჟისორი!...

— მარჯანიშვილი, არა?!

ვსეკოლოდ ვიტალის-ძე ჩემკენ შემობრუნდა.

— დიახ, მარჯანიშვილი!

ცოტა ხნის შემდეგ მე ვთქვი:

— „ფუენტე ოვეხუნა“. ამ სპექტაკლში ხომ მეც ვმონაწილეობდი!..

ერთხანს ორივენი ვდუმდით. ალბათ ორივენი ერთსა და იმავეზე ვფიქრობდით, ვიხსენებდით იმ დროს, რომელსაც ვიშნევსკის „დაუვიწყარი 1919“ უწოდა.

თითქოს ისევ შემომესმა წითელარმიელების, მუშების, მეზღვაურების აღფრთოვანებული შეძახილები. მათი მტკიცე მუყობრი ნაბიჯის ხმა და „ინტერნაციონალის“ მელოდია, თეატრიდან პირდაპირ ფრონტზე მიმავალი ჯარისკაცები რომ მღეროდნენ. თვალწინ დამიდგა კონსტანტინე ალექსანდრეს-ძე მარჯანიშვილის და სპექტაკლის მონაწილე მსახიობების აღფრთოვანებული, ბედნიერი სახეები...

— კარგად მახსოვს, — დაიწყო ვიშნევსკის კარგა ხნის დუმილის შემდეგ, — სპექტაკლზე ჯარისკაცები შეიარაღებული მოვედით. საერთოდ მაშინ უიარაღოდ სიარული არც შეიძლებოდა... იმ საღამოს თეატრში ვნახეთ სანახაობა, რომელმაც გულის სიღრმემდე შესძრა ჩვენი არსება. სცენაზე ჩვენ ვნახეთ ჩაგრულთა ბრძოლა თავიანთი განთავისუფლებისათვის, რაც მთლიანად ეხმიანებოდა ყოველივე იმს, რაც მაშინ თეატრის კედლებს გარეთ ხდებოდა. ჩვენზე, წითელარმიელებზე სპექტაკლმა ისეთი შთაბეჭდილება მოახდინა, რომ მზად ვიყავით მაშინვე წავსულიყავით ბურჟუაზიული ევროპის წინააღმდეგ საბრძოლველად... თეატრიდან რომ გამოვდიოდით, ასე გვეგონა ხელახლა დავიბადენით. დიახ, ეს იყო ძალიან ამაღელვებელი, შთამბეჭდავი, ბრძოლისაკენ მომწოდებელი სპექტაკლი!..

ვსეკოლოდ ვიტალის-ძე ერთხანს გაჩერდა, მერე რაღაც მინაგანი გრძნობით დასძრულა:

— სპექტაკლის ბოლოს სცენაზე რეჟისორი გამოვიდა. არასოდეს დამავიწყდება მისი შთამაგონებელი სახე, ანთებული, ცეცხლოვანი თვალები...

1919 წლის მაისში ალყაშემორტყმულ კიევში დიდმა ხელოვანმა კოტე მარჯანიშვილმა შექმნა სპექტაკლი „ფუენტე ოვეხუნა“, სამუდამოდ რომ შეეყოდა მსოფლიო თეატრალური ხელოვნების ისტორიაში როგორც საბჭოთა დროის პირველი რევოლუციური სპექტაკლი, რომელიც გამოირჩეოდა დიდი შემოქმედებითი ძალით, ნათელი ტემპერამენტით, ღრმა იდეითა და შინაარსით, მძაფრი რევოლუციური აზროვნებით, ფორმის თავისებურებით, ბრწყინვალე რეჟისურით და საუკეთესო აქტიორული შესრულებით.

მარჯანიშვილის რეჟისურის რევოლუციური აზროვნების გამოძახეველი იყო არა მხოლოდ სპექტაკლის ახლებური გადაწყვეტა, მისი თემისა და იდეის თამამი, თანამედროვე ეფერადობით განსაზღვრა, არამედ მთელი შემოქმედებითი მუშაობის რეჟიმის შეცვლა. მსახიობებთან ახლებური დამოკიდებულება, რეპეტიციების თავისებურება, ახლებური სავაუშაო ტემპისა და რიტმის შექმნა, თეატრის მთელი ცხოვრების განახლება და დემოკრატიზაცია...

კარგად მახსოვს, როცა წარმოდგენის დასასრულს ნ. სოსნინი მაყურებელს მიმართავდა, „ბა, მოთხარით, ვინ მოკლა აქ სენორ კომანდორი?“, პასუხი ყოველთვის ერთსულოვანი იყო — „ფუენტო ოვეხუნამ!“

ასევე ჩვენც, იმ სპექტაკლის მონაწილენი, როცა კი გვკითხავენ, თუ ვინ გაგვიხსნა დიდი საბჭოთა ხელოვნების გზა, დაუფიქრებლად ვუპასუხებთ „ფუენტო ოვეხუნამ!“

ვლადიმერ ნელი,
კიევის კარპენკო-კარის სახელობის თეატრალური ინსტიტუტის პროფესორი.

სურათზე: კოტე მარჯანიშვილი და გამოჩენილი რუსი რეჟისორი, საბჭოთა თეატრის ერთ-ერთი ფუძემდებელი კონსტანტინე სტანისლავსკი (თბილისი, 1924 წ.).

დიდი ხელოვანი, ალმაზრდელი

1924 წელს. დავამთავრე სათეატრო ინსტიტუტი-სტუდია სახალხო არტისტის ალ. სუმბათაშვილ-იუჟინის სტუდენტებით და რუსთაველის თეატრში მიმიღეს.

მახსოვს, ჩვენ, მეგობრები — პიერ კობახიძე, მიმი ბერიაშვილი და მე ძველი ჩემოდნებით ხელში საბარგო მანქანით, დილის 6 საათზე გავუდექით მანგლისის გზას, სადაც მოგველოდა საშაფხულო მუშაობა სეზონისათვის და, რაც მთავარია, კოტე მარჯანიშვილთან შეხვედრა.

შიში... დაეჭვება... სიხარული... ჩვენი ახალგაზრდული ყოყლოჩინობა, ცოტათა განებივრებულიც გახლდით (ინსტიტუტის სტუდია დავამთავრეთ ხუმრობაა?!)

ორ საათში მანგლისსაც დავუკარით თავი.

კოსტად მორთული სარეპეტიციო დარბაზიც მზად გახლდათ „საიდუმლო სერობისათვის“. მარჯანიშვილი ადრე ჩამობრძანებულა და წინასწარი სამზადისიც თითქმის უკვე დუმთავრებია.

დანიშნულ დღეს, დანიშნულ საათზე აღნიშნულ სარეპეტიციო დარბაზში გამოცხადდა მთელი დასი. საერთო ერიამული, მოკითხვა-გაკითხვა, ჩვენთვის, ახალგაზრდებისათვის, უჩვეულო, არნახული, არგაგონილი ატმოსფერო. დარბაზში შემობრძანდა კოტე თავისი შტაბით, არწივისებური, შავი თვალებით, ხუჭუჭა თმით. აქვე იყვნენ წელგამართული სანდრო ახმეტელი და ახალგაზრდები — დოდო ანთაძე, ალ. გველესიანი (დირიჟორი), კ. პატარიძე და მათი თანამშეწეები.

მისალმების შემდეგ დავსხედით. კოტემ მოგვმართა სიტყვით, გაგვაცნო მიმდინარე სეზონი და თეატრის ამოცანები, შემდეგ გვითხრა, რომ წაგვკითხა კედელზე გაკრული სარეპერტუარო, როლების განაწილება და... ეს რა ამბავია ჩემს თავს? რაღაც ფანტია, ეშმაკობა თუ თვალები მატყუებენ? ვინიშნავ ჩემს უბის წიგნაკში და მაინც არ მჯერა. რა, უკვე პრემიერი გამმღდეს? ასე ადრე?

აი რას ვკითხულობ: გერმანელი ვერფელის პიესაში „კაცი სარკიდან“ გ. დავითაშვილი და მე, ს. შანმიაშვილის „ლატავრა“ — ინკუბუს — ტაკელის ახლებური გადაწყვეტა, მისი თემისა და იდეის თამამი, თანამედროვე ეფერადობით განსაზღვრა, არამედ მთელი შემოქმედებითი მუშაობის რეჟიმის შეცვლა. მსახიობებთან ახლებური დამოკიდებულება, რეპეტიციების თავისებურება, ახლებური სავაუშაო ტემპისა და რიტმის შექმნა, თეატრის მთელი ცხოვრების განახლება და დემოკრატიზაცია...

ალ. ბახელიანი, ალ. ფანცულაია, ალ. ბერიძე, ალ. ბერიძე, ალ. ბერიძე

საქართველოს ფრონტებიდან

შაგათოგა მეჯვრისხევში

საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნის 50 წლისთავს მიუძღვნეს შაბათობა გორის რაიონის მინდერის მშრომელებმა და მოსწავლე კომკავშირელებმა. იგი ამ დღეებში მოეწყო სოფელ მეჯვრისხევში.

როგორც ცნობილია, შარშან მწყობრში ჩაფარა გორის მეფრინველეობის ფაბრიკის საწარმოო კომპლექსი. ეს გიგანტური საწარმო ადგა თბილგვირაბმშენის სამმართველოს კოლექტივმა. ამჟამად მიმდინარეობს საცხოვრებელი ზონის მშენებლობა. ერთი თვის შემდეგ ფაბრიკის მუშა-მოსამსახურეები მიიღებენ 22 კეთილმოწყობილ საცხოვრებელ სახლს, კლუბს, საბავშვო ბაღა-ბაღს, სასადილოს, მაღაზიის შენობებს, სპორტულ მოედნებს...

მეჯვრისხევის მახლობელი სოფლების მცხოვრებლებმა გადაწყვიტეს დახმარონ თბილისელ გვირაბმშენებლებს, რათა დაჩქარდეს აღნიშნული სამშაობები. 1.000 კაცზე მეტი გამოვიდა შაბათობაზე. აქტიურად მუშაობდნენ მეჯვრისხევის, ახალუბნის, ზერტის, ხელოუბნის, ბერბუკისა და სხვა სოფლების კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მშრომელები, სკოლების კომკავშირელები და ახალგაზრდები. შაბათობაზე მოვიდნენ თბილგვირაბმშენის სამმართველოს მუშა-მოსამსახურეებიც. მათ შესასრულეს მიწის სამუშაობები, ამოთხარეს ორმოები მცენარეებისათვის, შეაგროვეს მშენებლობის ნარჩენები, დაასუფთავეს ტერიტორია, მშენებლებს დაეხმარნენ ბორდიურების დაყენებასა და ფიცრების დაწყობაში, დარგეს 500-მდე მცენარე და სხვ.

შაბათობის მონაწილეებმა გადაწყვიტეს მომავალშიც გაუწიონ დახმარება მშენებლებს.

ბ. კობიძე.

„კომეტები" საზღვარგარეთ

ფოთი. (საკ. კორ.). შავი ზღვისპირის განლაგებულია რესპუბლიკის ერთ-ერთი დიდი საწარმოს — სერგო ორჯონიკიძის სახელობის გემთშემკეთებელი ქარხნის კორპუსები. აქ 1962 წლიდან შეუდგნენ წყალქვეშაფრთიანი 116-ადგილიანი სამგზავრო თბომავლების — „კომეტების" მშენებლობას.

„კომეტებმა" მალე სახელი გაითქვეს მსოფლიოში. იგი შეიძინეს იტალია, ინგლისი, ინდოეთი, ავსტრალია, საფრანგეთი და სხვ.

ქარხანა ჩაბმულია სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავის აღსანიშნავ სოციალისტურ შეჯიბრებაში და შრომის მაღალ ნაყოფიერებას აღწევს. 10 თვეში ქარხანამ გამოუშვა ზეგეგმითი პროდუქცია. მათ შორის ორი შეიძინა იტალიამ, ხოლო ერთი იუგოსლავიამ.

აქ ააგებენ კიდევ ერთ „კომეტას" საფრანგეთის დაკვეთით.

1973 წელს ქარხანა გამოუშვებს რამდენიმე „კომეტას", რომლებზეც წინასწარ არის მოთხოვნა იუგოსლავიიდან, საფრანგეთიდან, იტალიიდან.

სტუმრად ბოგდანოვკაში

ბოგდანოვკელი მშრომელები არაერთხელ შეხვედრიან ნოვომოსკოვსკის ფრანტული თეატრის მსახიობებს. შეიძლება ითქვას, რომ მათი გასტროლები ბოგდანოვკაში ტრადიციად იქცა. ამ დღეებში ნოვომოსკოვსკელი მსახიობები კვლავ ესტუმრნენ ჩვენი რესპუბლიკის ამ მაღალმთიან რაიონს. კულტურის სახლში სტუმრებმა წარმოადგინეს სპექტაკლი ა. კალინინის „ბოშა", რომლის დადგმა ეკუთვნით რსფსრ ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწეს ს. ბარკანს და რსფსრ დამსახურებულ არტისტს დ. რუდნიკს.

ვ. სელიკაიანი.

„საქართველოს აგიტატორი" № 22

გამოვიდა საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პროპაგანდისა და აგიტაციის განყოფილების ჟურნალ „საქართველოს აგიტატორის" მორიგი, ოცდამეორე ნომერი.

ერთიანი ფრონტი ლენინურ სპორტში

ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲔᲑᲨᲘ

ახალი საცხოვრებელი სახლები ქალაქ რუსთავში. გ. ჯანიკაშვილის ფოტო.

„ᲖᲐᲞᲝᲠᲝᲥᲔᲪᲔᲑᲘ" — ᲣᲤᲐᲡᲝᲓ

თელავი. (საკ. კორ.). წელს 10 თვეში სამამულო ომის ინვალიდებზე უფასოდ გაიცა სანატორიუმის 19 საგზური მგზავრობის ხარჯების ანაზღაურებით. სამამულო ომის ოთხ ინვალიდს — კ. პაველაშვილს, ი. გრეშელაშვილსა და ი. ჩუბინიშვილსა და ა. მურთუზოვს უფასოდ მიეცათ ავტომანქანები „ზაპოროჟეცი", ხოლო გ. ნარეკლიშვილს — მოტოციკლი.

მრავალშვილიანმა დედებმა მიიღეს დახმარება 37.172 მანეთის რაოდენობით.

□

მომავალი ნლის ანგარიშში

ამბროლაური. (საკ. კორ.). წლების მანძილზე ნაყოფიერად მუშაობს ამბროლაურის კინოქსელი (დირექტორი — კულტურის დამსახურებული მუშაკი გ. გოგობერიშვილი). წელს კინოშუმაკები სსრ კავშირის შექმნის 50 წლისთავის აღსანიშნავ შრომით ვახტზე დადგნენ და თვალსაჩინო წარმატება მოიპოვეს. კინოფილების ჩვენების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესებითა და მაყურებელთა სანიმუშო მომსახურებით ვადაზე ორი თვით ადრე შეასრულეს ფუნადი შემოსავლის წლიური დავალება. შემოსავალმა უკვე გადააჭარბა 30 ათას მანეთს.

ახლა კინოქსელის კოლექტივი მომავალი წლის ანგარიშში მუშაობს.

ᲤᲔᲓᲠᲐᲙᲘ

ᲪᲮᲐᲠᲔ ᲑᲠᲫᲝᲚᲔᲑᲘ ᲓᲐᲤᲔᲮᲗᲐᲜ

ᲑᲐᲠᲔᲗᲝ

ᲕᲐᲫᲐ საკავშირო ჩემპიონატის მეხუთე ტურში დამთავრდა ერთი პარტია. შეჯიბრების დებიუტანტმა ვიდკოვმა, რომელიც ადრე შეუპოვრობით ხასიათდება, პირველი დამარცხება აგემა გროსმაისტერ ბალაშოვს. ძალიან საინტერესო გამოდგა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონის სავონის შეხვედრა სომეკიოს გამო „ცენტრალურ მცველად" წოდებულ ხოლმოვთან. ამჯერად შეტევამ სძლია დაცვას და ხოლმოვსაც დანებება მოუხდა. გუფელმა, რომელმაც ამ შეჯიბრებაში უკვე რამდენჯერმე ვერ გამოიყენა უპირატესობა, ამჯერად პირველი გამარჯვება იზეიმა კ. გრიგორიანთან.

ყაბაზე შეთანხმდნენ ჯინჯიხაშვილ-კუზმინი, რაზუვაევ-კაპენგოტი და ტალ-რაშკოვსკი. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

5 ტურის შემდეგ 3 ქულით და 1 გადადებული პარტიით პირველ ადგილს ინარჩუნებს ოსტატი მიხეილ მუხინი (ლმა-ათა). 3 ქულა აქვს საბჭოთა კავშირის ჩემპიონს გროსმაისტერ ელადიძერ სავონს (ხარკოვი), 2,5 ქულა და 1 გადადებული პარტია — გროსმაისტერ ანატოლ ლუგინს.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘ

ᲙᲐᲚᲗᲐ საკავშირო ჩემპიონატის დასასრულამდე 5 ტურიღა რჩება. მეთოთხმეტე ტურში დიდხანს ფრიად საეჭვო პოზიცია ჰქონდა შეჯიბრების ლიდერ ლევიტინს ტაშკენტელ ოსტატ მკრტჩიანთან. გადამწყვეტ მომენტში მკრტჩიანი შეცდა, რითაც დაუყოვნებლივ ისარგებლა ლევიტინამ და მორიგი გამარჯვება მოიპოვა. რანაკუმ დაამარცხა შჩერბინა, ყაბაზე შეთანხმდნენ ბელოვი და კისლოვი. დანარჩენი პარტიები გადაიდო.

14 ტურის შემდეგ 9,5 ქულით პირველ ადგილზეა საერთაშორისო ოსტატი ირინე ლევიტინა (ლენინგრადი), რვა-რვა ქულა და თითო გადადებული პარტია აქვთ საერთაშორისო ოსტატებს ნიტლია კონოპლიოვას (მოსკოვი) და ვალენტინა კოზლოვსკაიას (პიატიგორსკი).

ᲡᲐᲜ-ᲐᲜᲢᲝᲜᲘᲝ

ᲡᲐᲔᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ტურნირზე კარპოვმა გადადებული პარტიების დამთავრებისას მოუგო ამერიკელ სეიდის და ავსტრალიელ ბრაუნს. ამის შედეგად ანალგაზრდა მოჭადრაკე ლიდერთა ჯგუფში მოხვდა. ახლა მას ლარსენთან (დანია) ერთად 2,5-2,5 ქულა აქვს.

რამდენიმე სტრიქონით

ᲡᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲘᲠᲝ ჩემპიონატი დამთავრდა, მაგრამ მოთამაშეები, როგორც იტყვიან, „ბუცებს ლურსმანზე არ კიდებენ". ჩვენი გუნდები საერთაშორისო ამხანაგურ მატჩებს ატარებენ. ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ „დინამოს" ფეხბურთელები 25 ნოემბერს მიეგზავრებიან შრილანკასა (ცეილონი) და სინგაპურში; ᲐᲚᲛᲐ-ᲐᲢᲐᲘᲡ „კაირატი" 1 დეკემბერს — ნიგერიაში, „ᲓᲜᲔᲞᲠᲘ" 4 დეკემბერს — სომალსა და ეთიოპიაში, ᲛᲘᲜᲡᲚᲘᲡ „დინამო" 14 დეკემბერს — კენიასა და უნგრეთში, „ᲗᲐᲠᲚᲐ" 23 დეკემბერს — პაკისტანში.

ᲗᲔᲗᲠᲘᲐᲜᲘ. ცსკა-ს ფეხბურთელებმა ამხანაგურ მატჩში ანგარიშით 3:0 დაამარცხეს ირანის სამხედრო-სპორტო ძალების გუნდი.

ᲫᲐᲕᲐᲜᲐ. ლვოვის „კარპატის" გუნდმა ამხანაგურ მატჩში დაამარცხა კუბის ნაკრები — 2:0. ბურთები გაიტანეს კოზინკევიჩმა და კოკოტმა.

„ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘ-72"-ᲘᲡ ᲞᲠᲘᲖᲔᲑᲘ

Გ. ᲤᲘᲓᲝᲢᲝᲕᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲑᲘᲡ ᲞᲠᲘᲖᲘ. იგი მეოთხედ მოიპოვა კიევის „დინამომ", რომელსაც 52 გატანილი ბურთი აქვს. ამდენივე გაიტანეს მეტოქეთა კარში ვოროშილოვგრადელმა ფეხბურთელებმა, მაგრამ კიეველებმა უფრო მეტჯერ მოახერხეს მეტოქეთა მოედნებზე. უკრაინელი დინამოელები მიიღებენ ავრეთვე საკავშირო სპორტკომიტეტის პრიზს ჩემპიონატში სათადარიგო შემადგენლობის გამარჯვებისათვის. ისინი მეექვსედ აღწევენ ასეთ წარმატებას.

ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲒᲝᲛᲑᲐᲠᲓᲘᲠᲘ. გაზეთ „ტრუდის" ეს პრიზი, როგორც ცნობილია, გადაეცემა კიეველ ოლეგ ბლოხინს, რომელმაც წლევანდელ სეზონში 14 ბურთი გაიტანა. აღსანიშნავია, რომ რეკორდი ამ მხრივ ეკუთვნის მოსკოვის სპარტაკელ ნიკიტა სიმონიანს, რომელმაც 1950 წლის ჩემპიონატში 34 ბურთი გაიტანა.

ᲐᲑᲠᲔᲨᲘᲚᲘ ᲡᲢᲣᲛᲐᲠᲘ. უკრაინის ახალგაზრდულ გაზეთ „კომსომოლსკაია ზნამიის" პრიზი მოიპოვა ერევნის „არარატმა", რომელმაც მეტოქეთა მინდვრებზე 15 მატჩში 16 ქულა მოაგროვა.

ᲤᲔᲮᲑᲘᲡᲬᲘᲜᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲐᲨᲘ. მოიგო რაც შეიძლება მეტი მატჩი, რომელშიც ანგარიში მიჰყავდა მეტოქეს — აი, გაზეთ „სოვეტსკაია როსიას" პრიზის პირობა. ეს სპორტული ჯილდო წილად ხვდა უმაღლესი ლიგის დებიუტანტს — დნეპროპეტროვსკის „დნეპრს". გუნდმა სამი ასეთი გამარჯვება მოიპოვა.

ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲛᲔᲙᲐᲠᲔᲡ. ეს პრიზი, რომელიც ჟურნალ „ოგონიოკმა" დაწესა, არსებობს უკვე მეთორმეტე წელია. იგი წელს მესამედ მოიპოვა „კიევის „დინამოსა" და სსრ კავშირის ნაკრების მეკარემ ევგენი რუდაკოვმა.

ᲞᲠᲝᲒᲠᲔᲡᲘᲡ ᲗᲐᲡᲘ. პრიზი გადაეცემა „ზარიას", ვოროშილოვგრადელებმა მოიპოვეს ავრეთვე ფეხბურთის საკავშირო ფედერაციის პრიზი ძირითადი და სათადარიგო შემადგენლობებით ქულათა უმრავლესობის — 77 დაგროვებისათვის.

ᲓᲘᲓᲘ ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲘᲡ ᲞᲠᲘᲖᲘ. ეს ჯილდოც გადაეცემა „ზარიას", რომელსაც ყველაზე მეტი მატჩი აქვს მოგებული სამი და მეტი ბურთის სხვაობით.

ᲫᲠᲝᲨᲘᲡ ᲓᲘᲠᲘᲞᲔᲑᲐ. ასე ეწოდება პრიზს, რომელიც ყაზახეთის ახალგაზრდულმა გაზეთმა „ლენინსკაია სმენამ" დაწესა იმ გუნდისათვის, რომელიც ყველაზე მეტ ფეხბურთელს მოამზადებს საკავშირო ნაკრებისათვის. წლევანდელ სეზონში ეს უფლება წილად ხვდა კიევის „დინამოს".

სამართლიანი შურისგება

ᲤᲘᲚᲐᲢᲝᲕᲘ, 22 ნოემბერი. (საკუთარი კორ.). აქ გაიმართა სამშობლოს მოღალატეთა ორი ღიაკრებული სასამართლო პროცესი. ფაშისტური ოკუპაციის წლებში ისინი მსახურობდნენ სადამსჯელო რაზმებში, რომლებიც ჰიტლერელებმა შეადგინეს სპეციალურად ადგილობრივ მცხოვრებთა გასაჟლეტად, როცა ფსკოვის ოლქი საბჭოთა ჯარებმა გაათავისუფლეს, დამნაშავენი შეეცადნენ მიეჩქმალათ დანაშაული-თა კვალი. მაგრამ ჩეკისტების მტკიცე და გულმოდგინე მუშაობის მეოხებით ისინი ამხილეს და მართლმსაჯულების ორგანოებს გადასცეს.

საბჭოთა ადამიანების წამებასა და მასობრივ ჟლეტაში მონაწილეობდა ეგრეთწოდებული კვალიფიციის სადამსჯელო ბატალიონი, რომელშიც ოკუპანტები აგროვებდნენ სამშობლოს მოღალატეებს, ისინი, ვისაც დაკარგული ჰქონდა ყოველგვარი ადამიანური სახე. მათს რიცხვს ეკუთვნოდნენ ა. ბაბუშკინიც მოსკოვის ოლქის ქალაქ ორეხოვო-ზუევოდან, ი. მალიშევი ნოვგოროდის ოლქის მოშენსკის რაიონიდან. მტკვალური გამოხდომებით განსაკუთრებით გამოირჩეოდა ჰიტლერული ბრბის ყოფილი ეფრეიტორი ი. ბოლდინი ვორონეჟის ოლქის სემიოტკის რაიონიდან.

უამრავი შავბნელი ბოროტმოქმედება გამოუსწორებელი ნაცრონალისტის ლ. საუკასის სინდისზე, რომელმაც ჰიტლერელთა მეფალი მიიღო რუსი და ბელორუსი გლეხების მასობრივი დახვრეტისათვის.

ლენინგრადის სამხედრო ოლქის სამხედრო ტრიბუნალის გამსჯელმა სესიამ გაითვალისწინა თითეული განსასჯელის ბოროტმოქმედების სიმძიმე და ი. ბოლდინს მიუსაჯა სასჯელის უმაღლესი ღონისძიება — დახვრეტა, მის ხელქვეითებს: ა. ბაბუშკინს — თხუთმეტი წლით და ი. მალიშევს — 12 წლით თავისუფლების აღკვეთა. სამართლიან შურისგებას ვერ გადაუხვევია ვერც ჯალათი საუკასი, ფსკოვის საოლქო სასამართლოს კოლეგიამ იურისტ გ. ნ. ბიჩკოვის თავმჯდომარეობით ამ ფაშისტ ნაძირალას მიუსაჯა სასჯელის უმაღლესი ზომა დახვრეტა.

განაჩენები მოიწონეს ქალაქ ფსკოვისა და ფსკოვის ოლქის მცხოვრებლებმა.

ᲐᲥ ᲡᲬᲐᲕᲚᲝᲑᲔᲜ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲘᲜᲟᲘᲜᲠᲔᲑᲘ

ᲢᲧᲘᲑᲣᲚᲘ. (საკ. კორ.). საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების პირველ წლებში ქვანახშირის საბადოს ცენტრში გაიხსნა სამთო ტექნიკუმი, რომელმაც არაერთი სპეციალისტი მოამზადა. 12 წელზე მეტია აქ არსებობს საქართველოს ვ. ი. ლენინის სახელობის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ფაკულტეტი, სადაც მრავალმა ათეულმა ინჟინერმა მიიღო უმაღლესი ტექნიკური განათლება.

ბადრების ამ შესანიშნავი სამშენებლოს ცხოვრებაში ამ ოთხი წლის წინათ დიდი ცვლილება მოხდა. იგი გადაკეთდა საოამოს დაუსწრებელი სწავლების ფაკულტეტად. მის განკარგულებაშია კეთილმოწყობილი ორი კორპუსი, რომლებშიც განლაგებულია სალექციო დარბაზები და 15-მდე კაბინეტ-ლაბორატორია. მუშა-სტუდენტების განკარგულებაშია მდიდარი ტექნიკური ბიბლიოთეკა.

აქ ექვსასამდე სტუდენტი ეუფლება საინჟინრო ხელოვნებას. ბევრი მათგანი ღღისით მიწისქვეშა სანგრევში მუშაობს, საღამოს კი ტექნიკურ მეცნიერებათა საფუძვლებს ეუფლება. ფაკულტეტზე 10 სპეციალობაა.

ამ დღეებში ქალაქის საზოგადოებრიობამ ფართოდ აღნიშნა საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის 50 წლის იუბილე. ამ ღირსშესანიშნავ თარიღს ტყიბულშიც მიეძღვნა საზეიმო კრება, რომლის შემდეგ გაიმართა დიდი კონცერტი.

ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲒᲐᲒᲒᲛᲣᲚᲝᲑᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲨᲔᲜᲝᲑᲐ

ᲑᲝᲠᲯᲝᲛᲘ. (საკ. კორ.). ექსპლოატაციაში შევიდა კავშირგაბმულობის ბორჯომის რაიონული კვანძის ახალი შენობა, რამაც საგრძნობლად გაუმჯობესა მოსახლეობისა და დამსვენებელთა მომსახურება.

შენობაში ცალკე ოთახებია გამოყოფილი ჟურნალ-გაზეთების დამზარისხებელი სამკრეოსათვის, ფოსტალიონების სამუშაოდ. ამენათების მისაღებად, გაუმჯობესდა საქალაქთაშორისო სატელეფონო საგადგური მუშაობაც. ცალკეა გამოყოფილი დასასვენებელი და სასადილო ოთახები ტელეფონისტებისათვის. მომდინარეობს ახალი აპარატურის დამონტაჟება. მალე მსურველს თბილისთან და სხვა ქალაქებთან ნახევრად ავტომატური სატელეფონო კავშირის დამყარების საშუალება მიეცემა. გათვალისწინებულია აგრეთვე 3.000-ნომრიანი სადგურის მშენებლობა.

კავშირგაბმულობის ბორჯომის რაიონული კვანძის ახალი შენობის მშენებლობა, რომელსაც № 12 ტრესტის № 1 სამშენებლო სამმართველო აწარმოებდა, ვადამდე გათვალისწინებულ ვადებში დამთავრდა.

ᲨᲔᲒᲕᲔᲙᲘᲗᲮᲔᲗ, ᲒᲘᲞᲐᲡᲣᲮᲐᲗ

ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲘᲣᲠᲘᲓᲘᲣᲚᲘ ᲞᲝᲡᲢᲘ

შეკითხვა: მასწავლებელს, რომელიც არჩეულია მშრომელთა დეპუტატების სასოფლო საბჭოს აღმასრულებელ კომიტეტის თავმჯდომარედ, ენარჩუნება თუ არა მასწავლებლად მუშაობის პერიოდის ხელფასი?

Ა. ᲪᲘᲠᲘᲪᲐᲫᲔ,
თერჯოლა.

პასუხი: მასწავლებლებსა და სხვა მუშაკებს, რომლებიც არჩეული არიან მშრომელთა დეპუტატების სასოფლო ან სადაბო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარედ, ენარჩუნებათ ხელფასის თვიური განაკვეთები, თუ იგი მეტია თავმჯდომარის თანამდებობრივ განაკვეთზე.

შეკითხვა: უმაღლეს სასწავლებელში სწავლისა და საბჭოთა არმიაში სამსახურის პერიოდი ჩაითვლება თუ არა პედაგოგიური მუშაობის სტაჟში?

Ა. ᲝᲡᲝᲤᲐᲨᲕᲘᲚᲘ,
ᲩᲝᲮᲐᲢᲐᲣᲠᲘ.

პასუხი: უმაღლეს სასწავლებელში სწავლობენ ადამიანები, ვინც ომამდე ან ომის დროს ან ომის შემდეგ ეკავა ინჟინერ-ტექნიკური თანამდებობა ინდუსტრიულ საწარმოებში, ტრანსპორტზე, სამშენებლო ორგანიზაციებში, ელექტროსადგურებზე, ელექტროქსელებზე, ელექტროფიკაციის ორგანიზაციებში, ელექტროტექნიკურ ქარხნებში, ელექტროტექნიკურ ლაბორატორიებში, ელექტროტექნიკურ ინსტიტუტებში, ელექტროტექნიკურ ტექნიკუმებში, ელექტროტექნიკურ ინსტიტუტებსა და ელექტროტექნიკურ ტექნიკუმებთან არსებულ ფაკულტეტებზე, ინჟინერ-ტექნიკურ ინსტიტუტებსა და ინჟინერ-